

Helse- og omsorgsdepartementet	
200502859	Bok nr.: 55
550	Akt. dato: 31.11.05
KJA	Struktur: HL

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
200502859/CR

Vår ref.:
799/525/05 MK

Dato:
31. oktober 2005

NOU 2005:11 "Det offentlige engasjement på tannhelsefeltet" – høring

Vi viser til høringsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet datert 24. juni 2005, vedrørende ovennevnte.

YS organiserer både tannpleiere og tannhelsesekretærer og valgte å høre de organisasjoner/forbund som har medlemmer innen dette feltet.

Norsk tannpleierforening har vært egen høringsinstans. Tannhelsesekretærenes Forbund – ThsF er en yrkesgruppe innen PARAT i YS og den største yrkesgruppen innen offentlig og privat tannhelsetjeneste. Etter YS mening burde ThsF også vært egen høringsinstans på lik linje med tannpleiere og tannleger. YS håper departementet vil følge opp dette ved neste høring innen tannhelsefeltet.

YS har følgende kommentarer til NOU 2005: 11:

Kapittel 1: Utvalgets mandat.

Utvalget skal i flg. mandatet se på "geografisk fordeling av tannleger og tannpleiere, hensiktsmessig oppgavefordeling mellom tannlege og tannpleiere samt hensiktsmessig samarbeid mellom privat og offentlig sektor."

YS vil påpeke at mandatet til utvalget ikke innbefatter oppgavefordeling mellom alle yrkesgruppene i tannhelsetjenesten (tre). Tannhelsesekretærene som den største yrkesgruppen er ikke nevnt. YS mener det er en svikt i mandatet at ikke alle tre yrkesgruppene er tatt med. Dette har ført til at utvalget kun har nevnt tannhelsesekretærer på 5 av i alt 95 sider og på 4 av disse sidene bare i bisetninger.

Besøksadresse:

Brugt. 19

Postadresse:

Postboks 9232

Grønland

0134 Oslo

Org. nr.:

971 454 431

Telefon:

21 01 36 00

Telefaks:

Kapittel 2: Utvalgets anbefalinger

Av de utfordringer som nevnes er følgende: "Vi må få tannhelsetjeneste produsert på en effektiv måte bla gjennom bedre arbeidsfordeling mellom profesjonene i tannhelsetjenesten. LEON-prinsippet (Laveste Effektive OmsrogsNivå må være førende også i tannhelsetjenesten".

Utvalget har likevel unnlatt å komme med konkrete forslag på hvordan arbeidsfordelingen mellom profesjonene bør være for å oppnå LEON-prinsippet. YS synes det er en svakhet i utredningen og vil på det sterkeste understreke at det er helt nødvendig. Oppgavefordelingen mellom tannlege og tannpleier bør konkretiseres og være framtidsrettet.

Videre ønsker YS å påpeke at dersom LEON-prinsippet skal være førende, bør tannhelsesekretærenes kompetanse bli verdsatt og mer utnyttet til å avlaste tannlege og tannpleier. Etter at tannhelsesekretærer ble en autorisert yrkesgruppe kan iflg. Lov om helsepersonell § 5 "annet helsepersonell overlate bestemte oppgaver til annet personell hvis det er forsvarlig ut fra oppgavens art, personellets kvalifikasjoner og den oppfølging som gis".

Slik vi ser det åpner denne paragrafen for å delegerer flere pasientrettede oppgaver og tanntekniske oppgaver til tannhelsesekretæren(e). YS mener også at det er helt naturlig at de fleste administrative/merkantile oppgavene overlates til tannhelsesekretæren. Ved å gjøre det vil tannhelsetjenesten oppnå betydelig effektivisering og kostnadsreduksjon. YS vil her konkretisere hvilke oppgaver som bør tilhøre tannhelsesekretæren slik at tannhelsetjenestens drift kan bli mer effektiv:

Tannhelsesekretærens oppgaver er tredelt:

- Administrative oppgaver
- Pasientrettede oppgaver
- Tanntekniske oppgaver.

Innenfor de administrative oppgavene ligger daglig drift av kontoret og klinikkledelse, tertialrapport-, årsrapport- og statistikkføring, varebestilling, regnskapsføring, utfylling av trygdeskjemaer, henvisninger til spesialister etc. Etter det YS kjenner til har mange fylker allerede sett nytten av at tannhelsesekretærer er administrative ledere.

I de pasientrettede oppgavene ligger bl.a. assistanse ved stolen, røntgenopptak, ansvar for hygienen og autoklaving av instrumenter, informasjon til pasient, hygieneinstruksjon recall, timebokoppsett, klargjøring før krone- og bro sementeringer, screeninger, mekanisk tannstensrens, liming av tannsmykker, bleking, avtrykkstagning etc.

Tannhelsesekretærenes tanntekniske oppgaver består i å lage bittskinner, slå opp avtrykk og lage avtrykkskjeer.

Ved å la tannhelsesekretæren ta seg av alle disse oppgavene, vil kostbar tannlege- og tannpleiertid bli utnyttet til direkte pasientrettede virksomhet.

Kap 3: Rekruttering

I dette kapittel viser utvalget til tiltak for å øke tilgangen på tannleger og geografisk fordeling av disse. Etter YS vurdering har det skjedd en stor økning i tannlegekapasitet ved åpning av utdanningen i Tromsø. Det er derfor mer nødvendig å øke kapasiteten for tannpleiere og tannhelsesekretærer, spesielt dersom LEON-prinsippet skal være førende for tannhelsetjenesten.

Tannpleiere

Etter YS mening er det viktig og nødvendig at utdanningskapasiteten for tannpleiere øker. Tannpleiere bør fungere som 1. linjepersonell både i offentlig og privat sektor. I den offentlige tannhelsetjenesten nærmer en seg dette målet med et forholdstall mellom tannleger og tannpleiere 3,2: 1 (i 2003). I den private tannhelse -tjenesten er forholdstallene 20,0:1(2003).

I en Rapport, IS-1098, som ble lagt frem av Sosial- og helsedirektoratet i 2003 kom det frem at et hensiktsmessig forholdstall mellom tannleger og tannpleiere i Norge, offentlig og privat sektor under ett, bør ligge mellom 1:1 og 3:1. Ved å nærme seg disse anbefalingene vil en oppnå en mer hensiktsmessig fordeling av arbeidsoppgaver mellom tannleger og tannpleiere, noe som skulle tilsi behov for å øke utdanningskapasiteten av tannpleiere.

Tannhelsesekretærer

For rekruttering av kvalifiserte og autoriserte tannhelsesekretærer i framtiden, er det svært viktig at tannhelsesekretærens oppgaver blir utvidet og konkretisert slik at unge, nyutdannede kan komme ut i en utfordrende og spennende virksomhet hvor man får brukt all sin ervervede kunnskap. Utdanningskapasiteten av tannhelsesekretærer bør derfor stå i forhold til de mer -oppgaver som her er nevnt.

Videre er det viktig at fagplanene for denne yrkesgruppen videreutvikles slik at de passer til framtidens tannhelsetjeneste.

Forebyggende tannhelsearbeid

I den senere tid har forebyggende og helsefremmende arbeid fått større fokus hos befolkningen. YS er engasjert i dette arbeidet og ser det som vært viktig. Helsefremmende arbeid krever organisatoriske, sosiale og politiske ferdigheter, like mye som ren fagkunnskap. Det kreves også kunnskaper i kommunikasjon, samarbeid, ledelse, etikk og innsikt til å se tannhelsen i et større perspektiv.

For at det helsefremmende arbeidet skal få samme status som det reparative (kliniske) er det nødvendig med forskning og god rapportering på området. YS mener det er behov for å få god vitenskapelig dokumentasjon på hvilke tiltak og metoder som virker best. Dette arbeidet bør derfor styrkes og det må settes av midler til formålet.

YS er enig med utvalget i at tannpleiere bør få selvstendig refusjonsrett fra folketrygden for de tannhelsetjenester de er kvalifisert til å utføre.

Kap 3: Rekruttering

I dette kapittel viser utvalget til tiltak for å øke tilgangen på tannleger og geografisk fordeling av disse. Etter YS vurdering har det skjedd en stor økning i tannlegekapasitet ved åpning av utdanningen i Tromsø. Det er derfor mer nødvendig å øke kapasiteten for tannpleiere og tannhelsesekretærer, spesielt dersom LEON-prinsippet skal være førende for tannhelsetjenesten.

Tannpleiere

Etter YS mening er det viktig og nødvendig at utdanningskapasiteten for tannpleiere øker. Tannpleiere bør fungere som 1. linjepersonell både i offentlig og privat sektor. I den offentlige tannhelsetjenesten nærmer en seg dette målet med et forholdstall mellom tannleger og tannpleiere 3,2: 1 (i 2003). I den private tannhelse -tjenesten er forholdstallene 20,0:1(2003).

I en Rapport, IS-1098, som ble lagt frem av Sosial- og helsedirektoratet i 2003 kom det frem at et hensiktsmessig forholdstall mellom tannleger og tannpleiere i Norge, offentlig og privat sektor under ett, bør ligge mellom 1:1 og 3:1. Ved å nærme seg disse anbefalingene vil en oppnå en mer hensiktsmessig fordeling av arbeidsoppgaver mellom tannleger og tannpleiere, noe som skulle tilsi behov for å øke utdanningskapasiteten av tannpleiere.

Tannhelsesekretærer

For rekruttering av kvalifiserte og autoriserte tannhelsesekretærer i framtiden, er det svært viktig at tannhelsesekretærens oppgaver blir utvidet og konkretisert slik at unge, nyutdannede kan komme ut i en utfordrende og spennende virksomhet hvor man får brukt all sin ervervede kunnskap. Utdanningskapasiteten av tannhelsesekretærer bør derfor stå i forhold til de mer -oppgaver som her er nevnt.

Videre er det viktig at fagplanene for denne yrkesgruppen videreutvikles slik at de passer til framtidens tannhelsetjeneste.

Forebyggende tannhelsearbeid

I den senere tid har forebyggende og helsefremmede arbeid fått større fokus hos befolkningen. YS er engasjert i dette arbeidet og ser det som vært viktig. Helsefremmende arbeid krever organisatoriske, sosiale og politiske ferdigheter, like mye som ren fagkunnskap. Det kreves også kunnskaper i kommunikasjon, samarbeid, ledelse, etikk og innsikt til å se tannhelsen i et større perspektiv.

For at det helsefremmende arbeidet skal få samme status som det reparative (kliniske) er det nødvendig med forskning og god rapportering på området. YS mener det er behov for å få god vitenskapelig dokumentasjon på hvilke tiltak og metoder som virker best. Dette arbeidet bør derfor styrkes og det må settes av midler til formålet.

YS er enig med utvalget i at tannpleiere bør få selvstendig refusjonsrett fra folketrygden for de tannhelsetjenester de er kvalifisert til å utføre.

Lovendringer

I § 1-2 *Tannhelsetjenestens formål* ønsker utvalget at tannhelsetjenestens fokus på det helsefremmende og forebyggende arbeidet skal sterkere forankres. YS mener det er en riktig vei å gå og vi støtter det forslaget.

På den andre siden foreslår utvalget å fjerne bestemmelsen om at *forebyggende tiltak prioriteres foran behandling* i loven § 1-3. Dette ser YS på som uheldig og støtter Norsk Tannpleierforening sitt forslag til omformulering: ***Tannhelsetjenesten skal sørge for at befolkningens behov for helsefremmende og forebyggende tjenester skal ivaretas. Dette skal gjelde både på befolknings- og individnivå.***

YS støtter forslag om opprettelse av regionale kompetansesentra og tannhelseteam på sykehus. Videre mener YS det kan være behov for en sterkere styring av privat tannhelse med etableringskontroll og innføring av turnustjeneste for tannleger. Vi støtter også forslaget om å innføre generelle nasjonale takster for tannhelsetjenester i offentlig og privat sektor.

Kap 11: Modell for organisering av tannhelsetjenesten

Når det gjelder organisasjonsmodell, mener YS at fylkeskommunal tannhelsetjeneste slik den er i dag, best ivaretar ønsket om folkevalgt politisk styring av tjenesten. Dersom Stortinget kommer med forslag om reform som innbefatter geografiske regioner, bør så klart tannhelsetjenesten bli en del av den reformen.

Dersom departementet ønsker ytterligere innspill på høringen står vi til disposisjon.

Med vennlig hilsen

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS

Marit Kristensen
seniorrådgiver